

Huvudman

Kinda kommun
kinda@kinda.se

Beslut

Datum 2025-06-05

Dnr 2024:4809

Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Värgårdsskolan 7–9 i Kinda kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 11 november 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kinda kommun att senast **fredag den 15 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande att undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kinda kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kinda kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen

1. Se till att undervisning som ges enskilt eller i särskild undervisningsgrupp bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. (1 kap. 3 § och 2 kap. 13,15 och 18 §§ skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisningen leds av behöriga och legitimerade lärare, beslut om anpassad studiegång samt delar av betygssättning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:4809) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Värgårdsskolan 7–9 i Kinda kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att undervisningen bedrivs under ledning av behöriga och legitimerade lärare, beslut om anpassad studiegång samt betygssättning.

Skolinspektionen har den 11 november 2024 beslutat att förelägga Kinda kommun att senast den 14 februari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisningen bedrivs under ledning av behöriga och legitimerade lärare, beslut om anpassad studiegång samt betygssättning. Skolinspektionen har den 11 november 2024 även beslutat att förelägga Kinda kommun att senast den 16 juni 2025 vidta ytterligare en åtgärd (åtgärd 4 i beslutet) för att avhjälpa brister rörande betygssättning.

Kinda kommun har den 14 februari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Kinda kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår inte annat än att undervisningen leds av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med redovisningen framgår vidare att de personer som bedriver undervisning är anställda som lärare.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder samt av kompletterande information från huvudmannen som inkom den 29 april 2025 framgår dock att undervisningen i flera fall inte bedrivs under ledning av den lärare som på skolan anses ansvara för undervisningen. I den kompletterande informationen från huvudmannen framkommer att undervisningen i matematik, för i vart fall tre elever, bedrivs under ledning av en lärare som inte är ansvarig för undervisningen. Vidare framkommer att den lärare som anses vara ansvarig för undervisningen endast träffar eleverna vid behov och om det är möjligt utifrån ett elevperspektiv. Av det kompletterande svaret framgår dessutom att undervisningen i samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen, teknik och bild, för i vart fall en elev, bedrivs under ledning av en lärare som inte är ansvarig för undervisningen.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår även att för de elever som läser i den särskilda undervisningsgruppen bedrivs endast tio procent av undervisningen under ledning av den eller de lärare som anses ansvara för undervisningen.

Rättslig reglering

Av skollagen definieras undervisning som processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

Av skollagen framgår även att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut

och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 10 § skollagen)

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att undervisning är ett snävare begrepp än utbildning och avser de målstyrda processer som syftar till att eleverna både ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I definitionen av undervisningsbegreppet ligger också att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras. (prop. 2009/10:165, s. 633)

Av skolförordningen framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett aktivt och kontinuerligt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att all undervisning inte bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen i skollagens mening. Utredningen visar att flera elever fortfarande ges undervisning enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp av lärare som inte är ansvariga för den undervisning som de bedriver, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som

följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kinda kommuns verksamhet vid Värgårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen bedrivs under ledning av lärare som ansvarar för undervisningen. Det finns därför skäl att förelägga Kinda kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder har Skolinspektionen tagit del av oidentifierade beslut om anpassad studiegång. Av besluten framgår den motivering och de överväganden som ligger till grund för avvikelser som görs från timplanen.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att tio sådana beslut har fattats under perioden 5 november 2024 till 14 februari 2025.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorns beslut innebära avvikelser från den timplan samt i de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med utbildningen i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen).

I ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om beslutets innehåll och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning (prop. 2009/10:165 s 293).

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att det är centralt att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd, och att arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilde elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (prop. 2013/14:160 s. 25 ff)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn vid minst ett tillfälle före den 6 december 2024 har informerat om skyldigheten för lärare att vid betygssättningen särskilt beakta resultaten på de nationella proven, och vad det innebär. Av huvudmannens redovisning framgår dessutom att rektorn vid flera tillfällen, även efter den 6 december 2025, har informerat om detta. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att informationen förmedlats både muntligt och skriftligt under arbetsplatsträffar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 § skollagen)

Av skollagen framgår att vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprovat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet

särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med "särskilda skäl" avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från bestämmelsens huvudregel. Typiskt sett bör det vara fråga om situationer där provresultatet eller resultat på delprov inte ger en rättvisande bild av vad som är tidigare känt om elevens kunskaper och detta beror på omständigheter som eleven inte själv råder över. Det kan exempelvis vara fråga om felande teknik och hjälpmedel som inte fungerat vid ett delprov. Det kan också vara fråga om personliga förhållanden, t.ex. dödsfall i familjen eller vänkretsen eller andra omvälvande händelser. Det kan dock även vara fråga om omständigheter som eleven själv förfogar över, såsom att det har konstaterats att eleven har fuskat vid provet. (prop. 2017/18:14 sid. 26)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hans-Göran Arvidsson

Beslutsfattare
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X Malin Lindberg

Föredragande
Signerat av: Malin Lindberg